

Okul Müdürü Hakkındaki Araştırmaların Bibliyometrik Analizi

Ümit Doğan¹

Seyfettin Abdurrezzak²

Özet: Okul örgütünün amaçlarının üst düzeyde gerçekleşmesine, okul müdürlerinin örgütsel konularını daha iyi anlamlandırmalarına ve yönetsel süreçlerin daha etkili sonuçlar vermesine katkı sağlamak amacıyla; okul müdürü ile ilgili yayın çıktıları ve alanın temel yapısının incelenmesi önemli görülerek bu araştırmaya konu edilmiş ve ilişkiler çok boyutlu olarak irdelenmiştir. Araştırmada, okul müdürü ile ilgili yayın çıktılarını ve alanın temel yapısını incelemek için bibliyometrik yöntem kullanılmıştır. Tarama dünyanın en eski ve en yaygın veri tabanlarından birisi olması, günlük olarak veri tabanının güncellenmesi ve bibliyometrik çalışmalarda en sık kullanılması nedeniyle Web of Science (WoS) veri tabanında yapılmış olup 3218 çalışma elde edilmiştir. Okul müdürü ile ilgili alanyazının bibliyometrik yöntemle incelenmesini açık kod kaynaklı R bibliyometrik paket programı ile gerçekleştirilmiştir. 1976-2022 yılları arasında okul müdürü kavramı hakkında 3218 makalenin yayımlandığı, araştırması yayımlanan toplam yazar sayısının 6134 olduğu, tek yazarlı olan makale sayısının 868 olduğu ve makale başına ortalama alıntının 9,21 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Okul müdürü kavramı ile ilgili ise en çok yayın yapan ülkelerin sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye, Avustralya, Birleşik Krallık, Kanada, Çin, Güney Afrika, İsrail, Brezilya ve İspanya ülkeleri olduğu bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometri, Okul Müdürü, Okul Yöneticisi.

Type / Tür:

Research /Araştırma

Received / Geliş Tarihi:

27 Mart 2023

Accepted / Kabul Tarihi:

22 Haziran 2023

Page numbers / Sayfa no:

85-104

Suggested APA Citation / Önerilen APA Atf Biçimi:

Doğan Ü., & Abdurrezzak, S. (2023). Okul müdürü hakkındaki araştırmaların bibliyometrik analizi. *KSÜ Eğitim Dergisi*, 5(1), 85-104.

¹Dr., Şube Müdürü / Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü / Sakarya

²Dr., Okul Müdür Yardımcısı / Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğü / Edirne

Bibliometric Analysis of Research on School Principal

Abstract

In order to contribute to the realization of the goals of the school organization at a high level, to better understand the organizational positions of school principals and to give more effective results in administrative processes; The publication outputs about the school principal and the examination of the basic structure of the field were considered important, and the relationships were examined in a multidimensional way. In the research, bibliometric method was used to examine the publication outputs about the school principal and the basic structure of the field. Since the search is one of the oldest and most widespread databases in the world, the database is updated daily and it is used most frequently in bibliometric studies, 3218 studies were obtained in the Web of Science (WoS) database. The bibliometric analysis of the literature on the school principal was carried out with the open code source R bibliometric package program. It was found that 3218 articles were published on the concept of school principal between 1976-2022, the total number of authors whose research was published was 6134, the number of articles with a single author was 868, and the average citation per article was 9,21. Regarding the concept of school principal, it has been found that the countries that publish the most are the United States, Turkey, Australia, United Kingdom, Canada, China, South Africa, Israel, Brazil and Spain, respectively.

KeyWords: Bibliometric, School Principal, School Manager.

Giriş

Okul, üzerinde çalıştığı hammadde insan olan çok önemli bir özelliğe sahip bir örgüt olup okulda eğitim öğretim faaliyetlerine gerçekleştirmek için yapılan çalışmalarda iş birliği içerisinde olma durumuna okul yönetimi denir. Alanyazında okul yönetimiyle ilgili birçok tanım yapılmaktadır ki bu tanımların okul müdürüne birçok alanda görev ve sorumluluklar yüklediği görülmektedir (Eisner, 2013; Evetts, 2017; Hallinger ve Murphy, 1986). Bu görev ve sorumluluklar okul müdürünün kıymetini arttırdığı kadar, önemini de gözler önüne sermektedir. Okul örgütünü belirlenen hedeflere ulaştırmada en etkili rol oynayan kişi hiç şüphesiz okul müdürüdür. Bu nedenle okul müdürünün yetki, görev ve sorumluluklarının bilincinde olması ve bunları örgüt içerisinde koordinasyon içerisinde kullanabilmesi hayati bir önem arz etmektedir.

Yönetim bilimindeki gelişmeler beraberinde okul yöneticisinin rolünü de değiştirmiştir. Okul yöneticisi 1960'lı yıllarda program yöneticisi, 80'li yıllarda eğitimsel lider, 90'lı yıllarda ise dönüşümsel lider rolleri ile bütünleşmiştir (Vandenbergh, 1995). Alanyazında bu roller; eğitim ve öğretim ile ilgili plan ve programların yönetimi, mevcut öğrenci kaynağının yönetimi, personel kaynağının yönetimi, genel idare hizmetlerin yönetimi, maddi kaynağın yönetimi olarak açıklamakla birlikte okul yöneticilerinin belirlenen yerel hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli ortamı ve imkanları hazırlama, öğrenci, öğretmen ve personelin okuldaki fiziksel ve psikolojik güvenliği için gerekli önlemleri alma, okulda gereksinim duyulan personeli tespit etme ve teminini sağlama, okulun ihtiyaçları için gerekli olan kaynağı bulma, farklı sivil toplum örgütleriyle işbirliği yaparak okulun ve okul personelinin gelişimini destekleme, okul içerisinde yapılan ve toplumu ilgilendiren çalışmaları kamu ile paylaşma, okulun gelir ve gider kalemlerini tespit ederek okul bütçesini hazırlama, okul yönetiminde gerekli olan yasal mevzuatı yakından takip etme ve okulda uygulama, öğrencilerin, öğretmenlerin, diğer okul personelinin ve okulda yapılan çalışmaların düzenli olarak denetimini yapma, okula yeni başlayan öğrenci, öğretmen ve

personel için okula uyum programını planlama ve uygulama, okulda yapılması gereken toplantıları planlama ve yönetme, tüm personelin okula benimsemesi için okulda açık okul iklimi tahsis etme, kendini mesleki olarak geliştirmek isteyen okul personelinin destek olma ve fırsatlar sunma, okul ve çevre arasında işbirliğini arttırma gibi birçok görevi olmakla birlikte en önemli görevi doğrultusunda okulda yapılması gereken eğitim-öğretim programının belirlenen hedeflerini ulaşılmasına yardımcı olacak çalışmalar gerçekleştirmek şeklinde ifade edilmektedir (Bass, 1998; Hale ve Moorman, 2003; Hallinger, 1992; Heck, 1992; Murphy ve Hallinger, 1992; Matters, 2005; Parks ve Barrett, 1994; Robinson ve diğerleri, 2008; Sahid, 2004; Salazar, 2007; Simkins, 2005; Stronge ve Xu, 2021; Tingle ve diğerleri, 2019).

Değişen çevresel koşullar karşısında okul müdürlerinin yönetsel becerileri edinmeleri ve okullarını etkili bir şekilde yönetebilmeleri, ancak belli eğitim programları aracılığıyla ve iyi yetiştirilmeleri ile mümkün olabilir. Çünkü okul müdürlerinin öğrenci başarısı ve örgütsel etkililiği sağlamaları için mesleki ve psikolojik açıdan müdürlük rolüne hazırlanmaları oldukça önemlidir (Wildy, Clarke, Slater, 2007). Bu nedenle günümüzde okul müdürlüğü, özel bir eğitim ya da hazırlık gerektiren bir meslek olarak görülmektedir (Karstanje ve Webber, 2008). Alanyazında okul müdürlerinin nasıl yetiştirilmesi gerektiği, rol ve sorumluluklarının neler olduğu (Ediger, 2014; Mathibe, 2007; Sharma ve Desai, 2008; Sindh, 2013), etkili okul müdürlerinin niteliklerinin ne olduğu (Bottoms ve diğerleri, 2003; Bush, 2018; Daresh ve diğerleri, 2000; Lee ve Mao, 2023), okul müdürlerinin liderlik özellikleri (Bush ve Glover, 2014; Hallinger, 2005; Komalasari ve diğerleri, 2008), okul müdürlerinin okulun iç ve dış paydaşlarına etkisi (Benoliel, 2020; Hallinger ve diğerleri, 2014; Shaked ve Schechter, 2017) konularında pek çok çalışma mevcuttur. Eğitim örgütleri açısından düşünüldüğünde örgütsel verimliliğin yüksek olması hem iç hem de dış paydaşlar açısından önemlidir. Bu açıdan, okul örgütünün amaçlarının üst düzeyde gerçekleşmesine, okul müdürlerinin örgütsel konumlarını daha iyi anlamlandırmalarına ve yönetsel süreçlerin daha etkili sonuçlar vermesine katkı sağlamak amacıyla; okul müdürü ile ilgili yayın çıktıları ve alanın temel yapısının incelenmesi önemli görülerek bu araştırmaya konu edinilmiş ve ilişkiler çok boyutlu olarak irdelenmiştir. Bu kapsamda okul müdürü konusunda uluslararası alanyazını kapsayan geniş bir belge setine odaklanılarak aşağıdaki sorular ele alınmıştır:

- 1- Okul müdürü alanyazınının tanımlayıcı yapısı nasıldır?
- 2- Okul müdürü alanyazınında en etkili yazarlar, dergiler ve makaleler hangileridir?
- 3- Okul müdürü alanyazınının sosyal yapısı nasıldır?
- 4- Okul müdürü alanyazınının kavramsal yapısı nasıldır?

Yöntem

Araştırmada, okul müdürü ile ilgili yayın çıktılarını ve alanın temel yapısını incelemek için bibliyometrik yöntem kullanılmıştır. Bibliyometrik yöntem nicel bir yöntem olup belirli bir alandaki alanyazının yayın ve atıf sayısı temelli performansının değerlendirildiği bir yöntemdir (Cobo ve diğerleri, 2011). Bu yöntem sayesinde alanyazın taramalarında makro bir bakış sayesinde çalışmaların bütünü hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir (Zupic ve Čater, 2015).

Verilerin Toplanması

Okul müdürü ile ilgili kaynak taramasını, 171 milyondan fazla makale, bildiri, özet vb. kaynağı bünyesinde barındırması (Birkle ve diğerleri, 2020), alandaki en etkili dergi ve yayınları içermesi, dünyanın en eski ve en yaygın veri tabanlarından birisi olması, günlük olarak veri tabanının güncellenmesi ve bibliyometrik çalışmalarda en sık kullanılması (Hu ve diğerleri, 2020) nedeniyle Web of Science (WoS) veri tabanında yapılması kararını verdik. WoS veri tabanında okul müdürü ile ilgili verileri elde etmeden önce okul müdürü ile ilgili araştırmaları WoS veri tabanında inceleyerek anahtar sözcükleri (okul müdürü, okul yöneticisi, okul lideri) belirledik. Bu anahtar sözcüklerle hiçbir filtreleme yapmadan 10.01.2023 tarihinde gerçekleştirdiğimiz tarama sonucunda 4352 araştırmaya ulaştık. Ulaşmış olduğumuz bu çalışmalardan doğrudan okul müdürü ile ilgili olanları belirlemek için WoS kategorisi olarak Eğitim ve Eğitim Araştırmaları; belge türü olarak makale; indeks olarak SSCI, SSCI-E, ESCI, AHCI; yayın dili olarak ise İngilizce seçimi yaparak filtreledik. Bu filtreleme sonucunda 3332 araştırma kaldı. Kalan araştırmaların başlıkları ve özetlerini tek tek inceledik ve araştırma ile ilgili olmayan 114 çalışma olduğunu tespit ettik. 3218 çalışmanın verilerini içeren düz metin belgesini WoS veri tabanından indirerek bibliyometrik analiz paket programına yükledik.

Veri Analizi

Okul müdürü ile ilgili alanyazının bibliyometrik yöntemle incelenmesini açık kod kaynaklı R bibliyometrik paket programı ile gerçekleştirdik. Bu program Aria ve Cuccurullo (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ayrıca bibliyometrik analiz sürecinde verileri görselleştiren bir arayüz olan biblioshny uygulamasını da kullandık. Araştırma kapsamında WoS veri tabanından elde ettiğimiz 3218 makaleye ait verileri indirerek bibliyometrik programına yükledik. Araştırma soruları kapsamında okul müdürü alanyazının tanımlayıcı yapısı için betimsel istatistiklerden, yayınların ülkelere göre dağılımını gösteren analizlerden, etkili yazarlar, makaleler ve dergilere ait betimsel istatistiklerden, okul müdürü ile ilgili alanyazının sosyal yapısını ortaya koymaya yönelik ülkeler arası iş birliğine ilişkin ortak yazar analizlerinden, kavramsal yapıyı ortaya koymak amacıyla trend konu analizlerinden, stratejik diyagram ve kelime bulutu analizlerinden yararlandık.

Bulgular

Bibliyometrik yöntem ile gerçekleştirilen analiz neticesinde 1976-2022 yılları arası okul müdürü kavramı hakkında elde edilen genel bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Okul Müdürü Kavramı Hakkında Genel Bilgiler

Yayımlanan toplam makale sayısı	3218
Araştırması yayımlanan toplam yazar sayısı	6134
Tek yazarlı araştırma sayısı	868
Makale başına ortalama alıntı sayısı	9,21

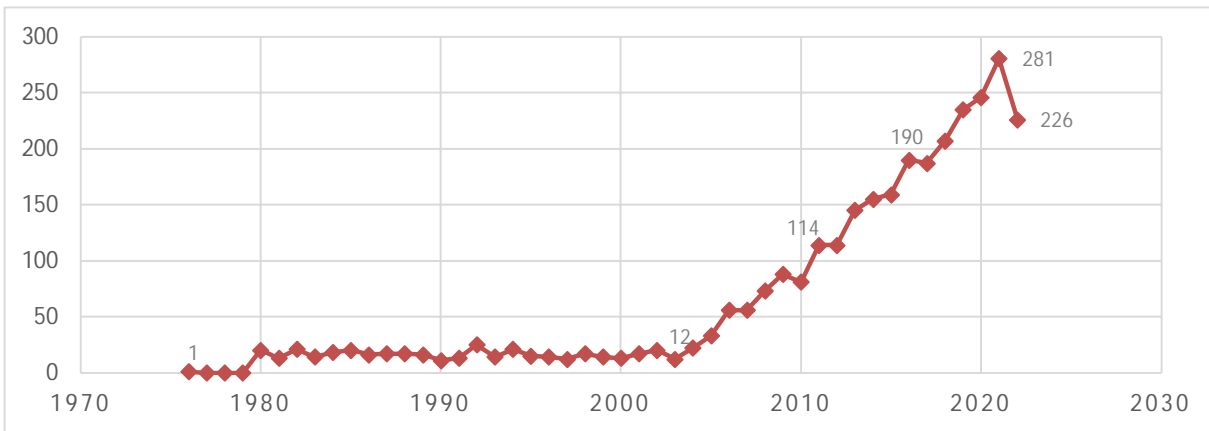
Tablo 1 incelendiğinde 1976-2022 yılları arasında okul müdürü kavramı hakkında 3218 makalenin yayımlandığı, araştırması yayımlanan toplam yazar sayısının 6134 olduğu, tek yazarlı olan makale sayısının 868 olduğu ve makale başına ortalama alıntının 9,21 olduğu görülmektedir.

Okul Müdürü Literatürünün Tanımlayıcı Yapısı

Okul müdürü literatürünün tanımlayıcı yapısı kapsamında okul müdürü ile ilgili 1976-2022 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan araştırmaların yıllara göre dağılımı Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1

Yayımların Yıllara Göre Dağılımı

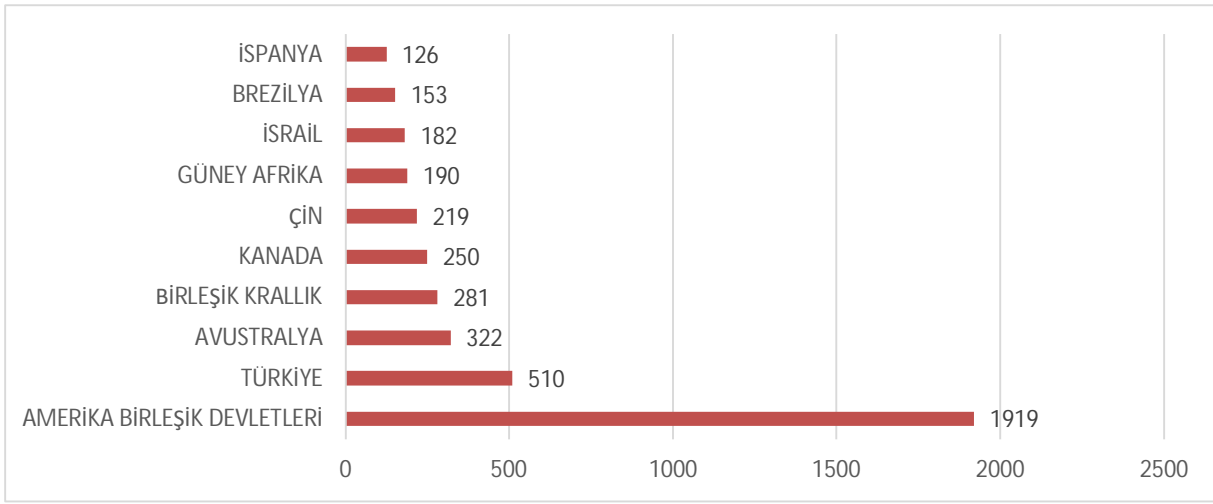
1976-2022 yılları arasında yayınlanan 3218 makalenin yıllar içindeki dağılımı incelendiğinde okul müdürü ile ilgili ilk çalışmanın 1976 yılında yapıldığı, 2003 yılına kadar çalışmaların

oldukça sınırlı kaldığı, 2003 yılından itibaren bir ivme yaşanarak yayın sayısına 281 çalışma ile en çok 2021 yılında ulaşıldığı görülmektedir.

Okul müdürü ile ilgili 1976-2022 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan araştırmaların coğrafi dağılımını Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2

Ülkelerin Bilimsel Üretimi

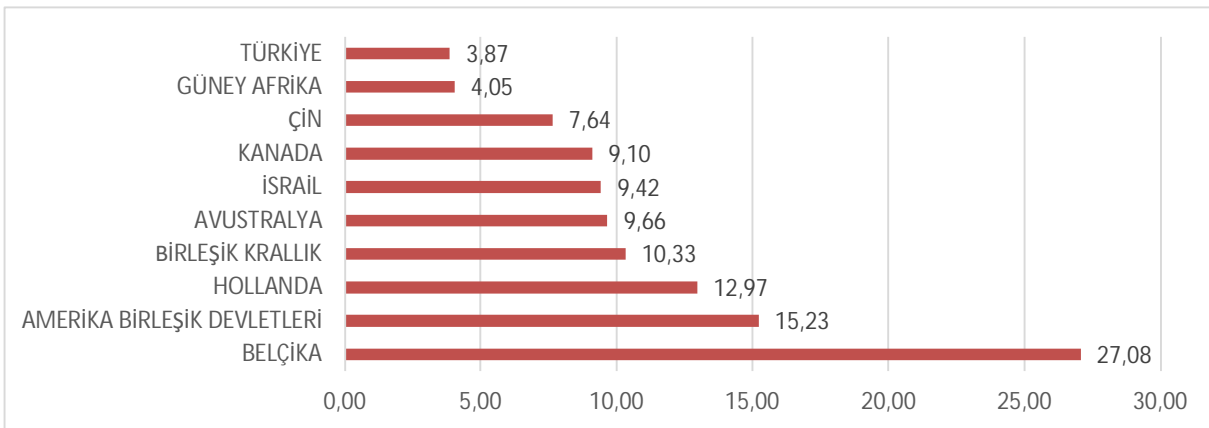

Şekil 2 incelendiğinde 1976-2022 yılları arasında en çok yayın yapan ülkelerin sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye, Avustralya, Birleşik Krallık, Kanada, Çin, Güney Afrika, İsrail, Brezilya ve İspanya ülkeleri olduğu görülmektedir.

Okul müdürü ile ilgili 1976-2022 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan araştırmaların almış oldukları atıf ortalamaları Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3

Araştırmaların Almış Oldukları Atıf Ortalamaları

Şekil 3 incelendiğinde 1976-2022 yılları arasında gerçekleştirilen araştırmalarda atıf ortalamasının en yüksek olduğu ilk üç ülkenin sırasıyla Belçika, Amerika Birleşik Devletleri ve Hollanda olduğu tespit edilmiştir.

Etkili Yazarlar, Makaleler ve Dergiler

WoS verilerine dayalı olarak Bibliyometrik analize dahil edilen makalelerin yazarlar, yayın ve atıf sayısına göre incelenmiştir. Tablo 2’de okul müdürü literatüründe en üretken ve atıf sayısı göz önünde bulundurulduğunda en etkili yazarlar gösterilmektedir.

Tablo 2

Yayın ve Atıf Sayısına İlişkin Sıralama

Yayın sayısına göre		Lokal atıf sayısına göre	
Yazar	Makale (N)	Yazar	Lokal Atıf (N)
Schechter, C.	19	Hallinger, P.	348
Hallinger, P.	17	Heck, R. H.	215
Spillane, J. P.	14	Loeb, S.	164
Arar, K.	11	Spillane, J. P.	138
Benoliel, P.	10	Marks, H. M.	93
Dadaczynski, K.	10	Printy, S. M.	93
Karakose, T.	10	Day, C.	81
Oplatka, I.	10	Grissom, J. A.	66
Riley, P.	10	Hornig, E. L.	66
Shaked, H.	10	Kalogrides, D.	55

Tablo 2 incelendiğinde okul müdürü ile ilgili en üretken üç yazarın sırasıyla Schechter, Hallinger ve Spillane olduğu görülmektedir. Çalışma alanları incelendiğinde Schechter okul

müdürlerinin liderliklerinin anlamlandırılması, eğitim reformlarında okul müdürlerinin rolü; Hallinger okul müdürlerinin öğretimsel liderlikleri ve öğrenci başarısında öğretimsel liderliğin rolü ile ilgili çalışmalar; Spillane ise aday okul müdürlüğü uygulamaları, okul müdürleri ve dağıtılmış liderlik konuları hakkında yayınlar yapmıştır. Atıf sayısına göre ise en etkili yazar ise sırasıyla Hallinger'dir. Hallinger ise okul etkililiğine okul müdürünün etkisi, eğitim lideri okul müdürleri için anahtar sorular konularında yayınlar yapmıştır.

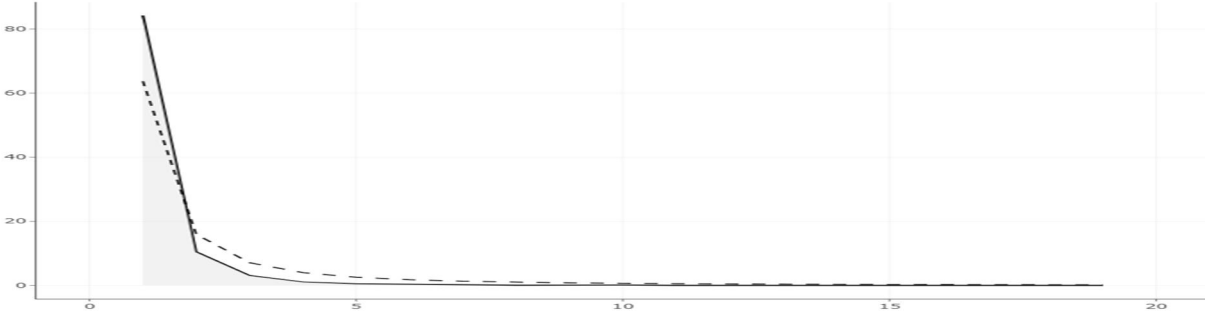
Okul müdürü ile ilgili araştırma yapan yazarlardan en yüksek etki faktörüne sahip olan yazarlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Okul Müdürü Literatüründe Araştırma Yapan Yazarların Etki Faktörleri

Yazar	h indeks	g indeks
Hallinger, P.	12	17
Spillane, J. P.	10	14
Loeb, S.	9	9
Devos, G.	8	9
Karakose, T.	8	10
Arar, K.	7	11
Murphy, J.	7	7
Oplatka, I.	7	9
Schechter, C.	7	13
Riley, P.	6	10

Tablo 3 incelendiğinde h ve g indekslerine göre en yüksek etki faktörüne Hallinger'in sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4**Lotka Yasasına Göre Okul Müdürü Konusunda Yayın Yapan Yazarların Dağılımı**

Şekil 4'te de görülebileceği üzere okul müdürü ile ilgili altı ve daha fazla yayını olan yazarların oranının %0.5, beş yayını olan yazarların %0.5, dört yayını olan yazarların %1.1, üç yayını olan yazarların %3.1, iki yayını olan yazarların %10.40, bir yayını olan yazarların %84.20 olduğu anlaşılmaktadır.

Bibliyometrik analizlerde sadece araştırmaya dahil edilen çalışmalardaki atıfların referans olarak alındığında atıf şekline lokal atıf, farklı konularda da olsa tüm atıfların dahil edildiği analiz şekline global atıf olarak adlandırılmaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017). Araştırma kapsamında okul müdürü ile ilgili 1976-2022 yılları arasında lokal atıf sırasına göre en etkili beş makale Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4**En Çok Lokal Atıf Alan Makaleler**

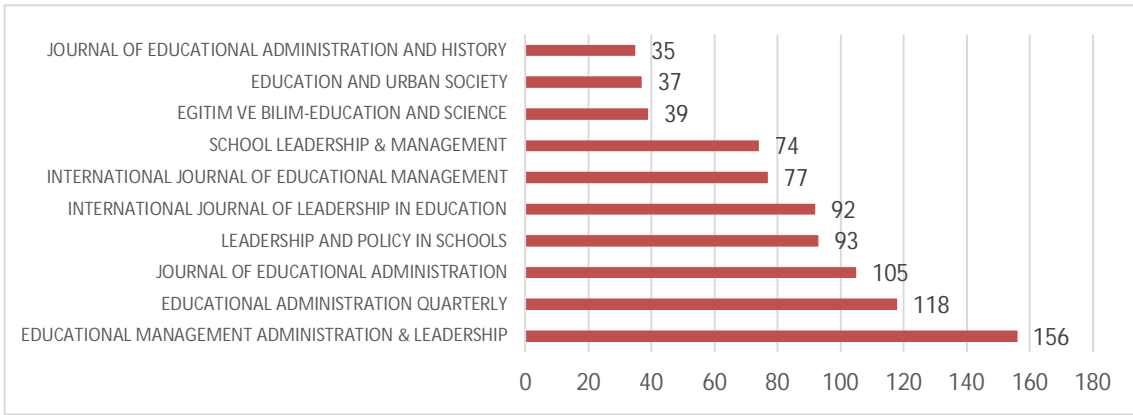
S.No	Makale	Local Atıf	Global Atıf
1	Hallinger, P., & Heck, R. H. (1998). Exploring the principal's contribution to school effectiveness: 1980-1995. <i>School Effectiveness and School Improvement</i> , 9(2), 157-191.	110	528
2	Marks, H. M., & Printy, S. M. (2003). Principal leadership and school performance: An integration of transformational and instructional leadership. <i>Educational Administration Quarterly</i> , 39, 370-397.	93	566
3	Hallinger, P., & Heck, R. H. (1996). Reassessing the principal's role in school effectiveness: A review of empirical research, 1980-1995. <i>Educational Administration Quarterly</i> , 32(1), 5-44.	86	507
4	Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: lessons from 40 years of empirical research", <i>Journal of Educational Administration</i> , 49(2), 125-142.	61	314
5	Day, C., Gu, Q., & Sammons, P. (2016). The impact of leadership on student outcomes: How successful school leaders use transformational and instructional strategies to make a difference. <i>Educational administration quarterly</i> , 52(2), 221-258.	50	247

Tablo 4 incelendiğinde Hallinger ve Heck (1998) tarafından okul müdürü okul etkililiğine katkısı araştırılan çalışmanın en çok lokal atıf alan araştırma olduğu görülmektedir. Marks ve Printy (2003) tarafından dönüşümcü ve öğretim liderliğinin okul performansına etkisi konusunda gerçekleştirilen araştırmanın lokal atıfta 2. sırada olsa dahi global atıfta en çok atıfa sahip çalışma olarak 1. sırada yer aldığı görülmektedir.

Okul müdürü ile ilgili yayın yapan dergiler incelenmiş ve en ilgili dergiler Şekil 5’te sunulmuştur.

Şekil 5

Okul Müdürü ile İlgili Yayın Yapan En İlgili Dergiler

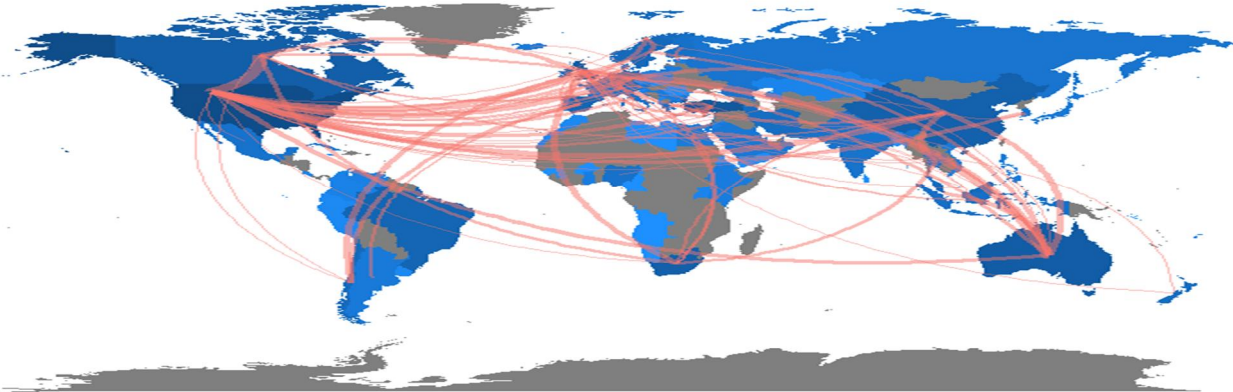
Şekil 5 incelendiğinde okul müdürü ile ilgili en çok yayının yapıldığı üç dergi sırasıyla ‘‘Educational Management Administration & Leadership’’, ‘‘Educational Administration Quarterly’’ ve ‘‘Journal of Educational Administration’’ olduğu görülmektedir.

Okul Müdürü Literatürünün Sosyal Yapısı

Okul müdürü literatürünün sosyal yapısını belirlemek için analiz birimi olarak ortak yazarlık seçilmiş ülkeler arası iş birliğine ilişkin ortak yazar analizi Şekil 6’da gösterilmiştir.

ekil 6.

Ortak Yazar Analizi (Ülkeler arası)

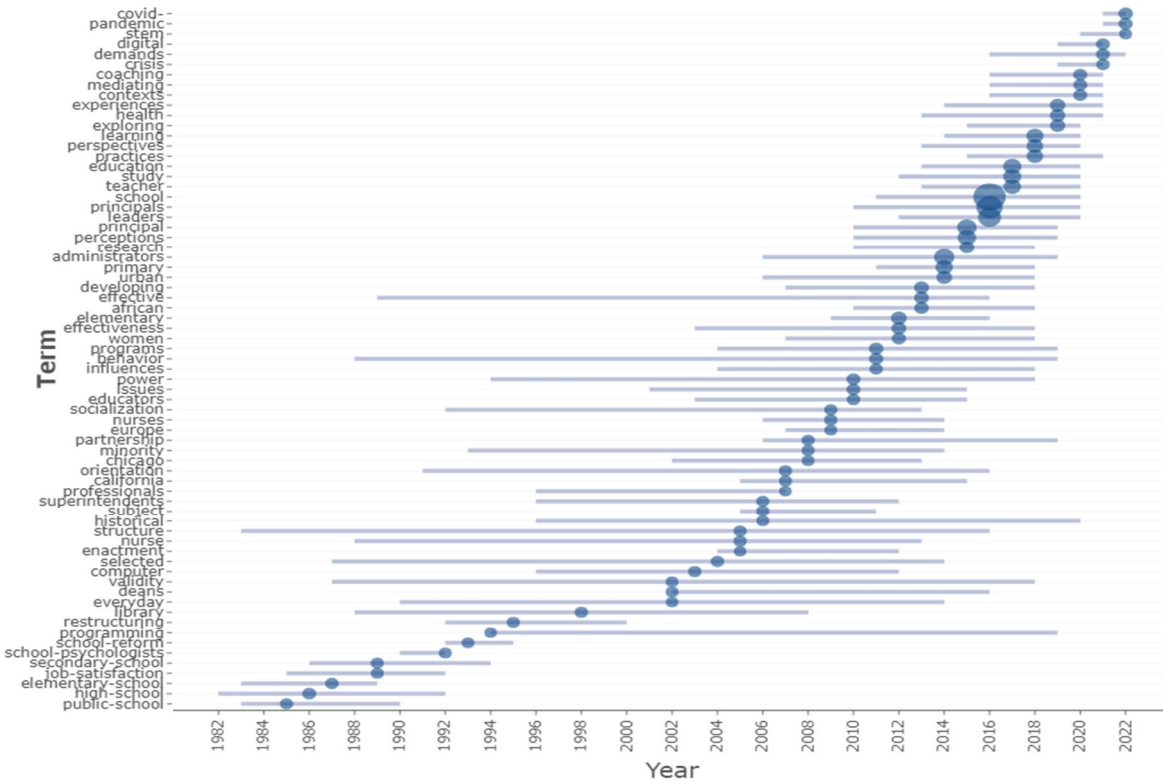
Şekil 6’da yer alan harita incelendiğinde Amerika Birleşik Devletleri’nin okul müdürü konulu araştırmalarda merkezi bir rol oynadığı ve diğer ülkelerle iş birliği ağına sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca Birleşik Krallık, Avustralya, Çin, Türkiye, Güney Afrika, Hollanda, İspanya, Almanya, Finlandiya, Norveç gibi ülkeler de yayın sayısı ve iş birliği anlamında diğer ülkelere kıyasla öne çıkan ülkeler olmuştur.

Okul Müdürü Literatürünün Kavramsal Yapısı

Okul Müdürü ile ilgili olarak son yıllardaki trend konular Şekil 7’de sunulmuştur.

Şekil 7

1982-2022 Yılları Arasındaki Trend Konular

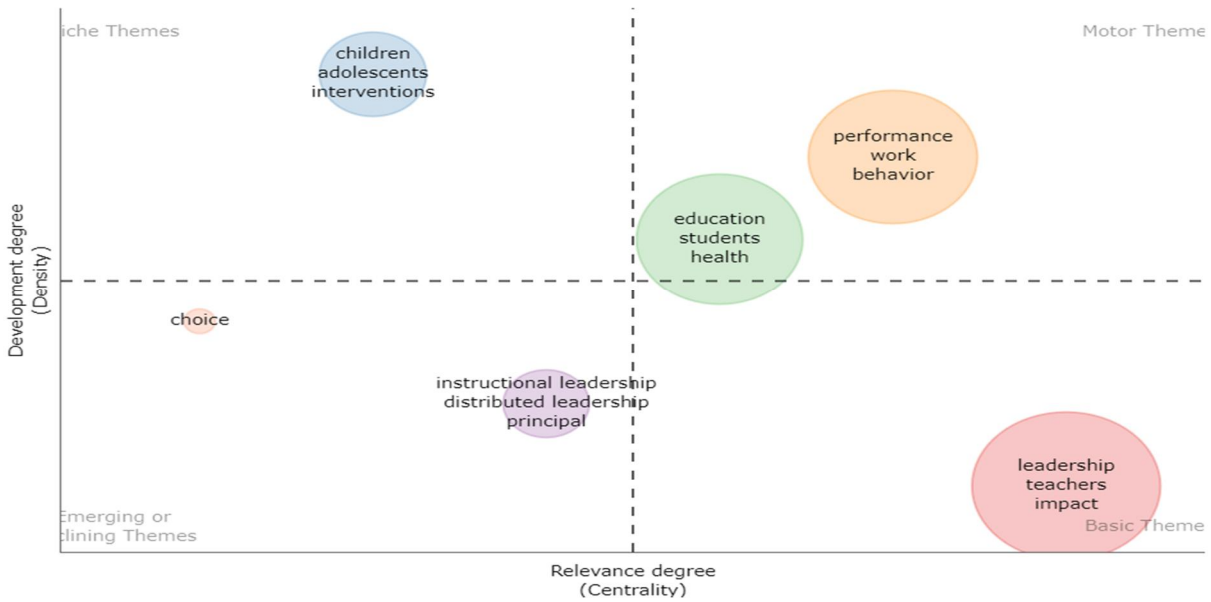
Şekil 7’de çizgiler konuların zaman çizelgesindeki yerini, düğümler ise kelimelerin frekansını ifade etmektedir. Ayrıca çizgilerin uzaması konuların hala güncelliğini koruduğunu göstermektedir. Şekil e incelendiğinde okul müdürü literatüründe okul müdürünün etkisi ve programlama konularında eskiden beri çalışıldığı ve uzun yıllar gündemde kaldığı anlaşılmaktadır. Son yıllardaki eğilimler incelendiğinde arabuluculuk, kriz, dijital, stem, pandemi ve covid konularının ön plana çıktığı görülmektedir.

Bibliyometrik analizlerde anahtar kelime eğilimlerinden yola çıkarak stratejik diyagram

oluşturulabilmektedir. Diyagram farklı temaları temsil eden dört çeyreğe bölünmüştür. X eksenini merkezliği y eksenini ise yoğunluğu temsil etmektedir. Diyagramın sağ üst çeyreği motor temaları ifade etmektedir. Motor temalar bir araştırma alanının yapılandırılması için önemlidir ve iyi gelişmiştir. Sol üst çeyrekteki temalar izole edilmiş temaları, sol alt çeyrek kaybolmakta olan temaları ve sağ alt çeyrek ise alandaki temel temaları ifade etmektedir. Okul müdürü literatürü için tematik haritalama da Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8

Okul Müdürü Literatürü Tematik Haritası

Şekil 8’de görülebileceği üzere sağ alt çeyrek liderlik, öğretmen ve etki anahtar sözcüklerinden oluşmaktadır. Bu tema okul müdürü literatürü için kritik tema olup üzerinde çok sayıda çalışma yapılmış olan çalışmalarını göstermektedir. Sağ üst çeyrekte performans, iş, davranış, eğitim, öğrenci ve sağlık anahtar sözcükleri ön plana çıkmaktadır. Bu temalar okul müdürü alanında iyi geliştirilmiş ve çalışma alanı için gerekli temalardır. Sol üst alanyazından ayrılarak farklı bir alana evrilen temaları ifade etmekte olup bu bölümde çocuk, ergen ve müdahale anahtar sözcükleri yer almaktadır. Şekilde sol alt çeyrek ise okul müdürü alanında ilgiyi kaybeden ve araştırma sayısının azaldığı sayılardır ki bu bölümde öğretimsel liderlik ve dağıtılmış liderlik temaları dikkat çekmektedir.

Bibliyometrik analizde araştırmalarda yazarlar tarafından en sık kullanılan anahtar kelimeler bir kelime bulut ile görsel hale dönüştürülebilmektedir. Şekil 9’da yazarlar tarafından en sık kullanılan anahtar kelimeler görselleştirilmiştir.

Şekil 9

Okul Müdürü Literatürü Kelime Bulutu

Şekil 9 incelendiğinde en sık kullanılan anahtar kelimelerin; liderlik, eğitim, öğretmenler, etki, performans, algı, öğrenciler ve politika olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma okul müdürü kavramına ilişkin araştırmaların eğilimlerini ortaya çıkarmak ve okul müdürü literatüründeki bilgi birikiminin gelişimi hakkında geniş bir bakış açısı sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmak için araştırmada öncelikle okul müdürü literatürünün büyüklüğü, gelişim yörüngesi ve coğrafi dağılımı özellikleri betimlenmiş, alan yazında en üretken ülkeler, yazarlar, makaleler ve dergiler ile okul müdürü alanında çalışan araştırmacıların sosyal ilişki ağı ve alanın entelektüel kavramsal yapısı incelenmiştir. Araştırmada bibliyometrik analiz yoluyla 1976 ile 2022 yıllar arasında WoS veri tabanında indeksli 3218 makale analiz edilmiştir. Bu bağlamda kapsamlı bir bilgi tabanının geliştirilmesine yönelik katkıda bulunmak amacıyla okul müdürü literatürünün özellikleri belgelenmiş ve analiz edilmiştir. Bu bölümde araştırmanın ana bulguları yorumlanmış ve sınırlıkları vurgulanmıştır.

Araştırmada ilk olarak okul müdürü literatürünün tanımlayıcı yapısının betimlenmesine yönelik literatürün büyüklüğü, gelişim yörüngesi, alandaki çalışmaların yıllara göre değişimi ve coğrafi dağılımı incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, 1976-2022 yılları arasında okul müdürü kavramı hakkında 3218 makalenin yayımlandığı, yayın yapan yazar sayısının 6134 olduğu, tek yazarlı olan makale sayısının 868 olduğu ve makale başına ortalama alıntının 9,21 olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre okul müdürüyle ilgili yapılmış çalışmaların hatırı sayılır bir düzeyde çok olduğunu söylenebilir. Okul müdürü kavramına ilişkin makalelerin yıllar içindeki dağılımı incelendiğinde (bkz. Şekil 1) ilk çalışmanın 1976 yılında yapıldığı görülmüştür. Yapılan çalışmaların 2003 yılına kadar çok yoğun olarak artmadığı, 2003 ile 2021 yılları arasında her yıl

artarak devam ettiği anlaşılmaktadır. Okul müdürü kavramına yönelik en çok çalışmanın 2021 yılında olduğu dikkat çekmiştir. Bu yıllar Covid-19 pandemisini içine alan ve uzaktan eğitim sürecinin yaşandığı dönemdir. Bu yıldaki çalışma sayısındaki artışın pandemi sürecindeki okul müdürlerinin liderlik becerilerine ve değişen rollerine ilişkin çalışmaların (Harris, 2020; Harris ve Jones, 2020) yoğun olmasından dolayı olduğu söylenebilir. Benzer olarak eğitim yönetimi çalışmalarının 2010 ile 2018 yılları arasında ivme kazandığı (Hallinger ve Kovačević, 2021), liderlik alanında ise en çok çalışmanın 2020 yılında olduğu bildirilmiştir (Gömeç ve Bozkuş, 2021). Bu yıllar içinde en çok yayın yapılan ülkelerin ise (bkz. Şekil 2) sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Türkiye, Avustralya, Birleşik Krallık, Kanada, Çin, Güney Afrika, İsrail, Brezilya ve İspanya olduğu görülmüştür. Bulgulara göre ABD, Türkiye ve Birleşik Krallık gibi ülkelerde bu alandaki çalışmaların yoğun olarak yapıldığı söylenebilir. Elbette eğitim yönetimi ve liderlik alanında en çok çalışmanın Anglo-Amerikan- Avrupa merkezlerinde olması pek şaşırtıcı değildir (Bryman, 2007; Hallinger ve Kovačević, 2019; Hallinger ve Kovačević, 2021; Gümüş ve diğerleri, 2018; Gümüş ve diğerleri, 2020). Ayrıca bunun gibi eğitim liderliği araştırmalarının daha yoğun olarak ABD’de ve İngiltere’de yapıldığını biliyoruz (Dai ve diğerleri, 2022; Hallinger ve Kulophas, 2019). Bu araştırma sonuçlarında görüldüğü gibi Türkiye’de de müdür kavramıyla ilgili yapılan araştırmaların yüksek düzeydedir. Bu durum gelişmekte olan bir ülke açısından dikkat çekicidir. Aslında Gümüş ve diğerleri (2020) tarafından da Türkiye’deki eğitim yönetimi ve liderliği araştırmalarının birçok ülkeye göre artarak geliştiği belirtilmiştir. Ülkelerin atıf ortalamasına göre durumu ise (bkz. Şekil 3) sırasıyla Belçika, Amerika Birleşik Devletleri ve Hollanda olduğu görülmüştür. Belçika ve Hollanda’da yapılan okul müdürüyle ilgili araştırmaların sayı olarak az olmasına rağmen yüksek atıf aldığı söylenebilir. Bu durumda sadece Kuzey Amerika (ABD, Kanada) ve Avrupa’dan (Birleşik Krallık, Hollanda, İspanya) değil, aynı zamanda Asya Pasifik’ten (Avustralya, Hong Kong, Çin, Yeni Zelanda), ve Afrika (Güney Afrika) bir dizi yazarın bu eğitim araştırmaları alanına aktif katkıda bulunduğu ifade edilebilir (Hallinger, 2019; Hallinger ve Kulophas, 2019).

Araştırmanın ikinci sonucu okul müdürü kavramıyla ilgili öne çıkan yazarlar, makaleler ve dergilere ilişkindir. Okul müdürü kavramıyla ilgili yazar analizinde (bkz. Tablo 2) en çok yayın yapan üç yazarın sırasıyla C.Schechter, P. Hallinger ve J.P. Spillane olduğu görülmüştür. C. Schechter, okul müdürlerinin liderliklerinin anlamlandırılması, eğitim reformlarında okul müdürlerinin rolü; P. Hallinger, okul müdürünün öğretimsel liderliği ve öğrenci başarısında öğretimsel liderliğin rolü; J.P. Spillane ise aday okul müdürlüğü uygulamaları, okul müdürleri ve dağıtılmış liderlik konuları hakkında çalışmalar yapmışlardır. İndekslere göre en yüksek etki faktörüne ise P. Hallinger’in sahip olduğu görülmektedir. (bkz. Tablo 3). Bu çalışmada da literatürde yer aldığı gibi atıf sayısına göre en etkili yazar P. Hallinger’dir (Dai ve diğerleri, 2022; Gömeç ve Bozkuş, 2021). Eğitim yönetimi ve liderlik alanında diğer bazı etkili yazarların K. Leithwood, J. Murphy, A. Harris ve C. Day, olduğu bilinmektedir (Hallinger, 2019; Hallinger ve Kulophas, 2019). Okul müdürü kavramıyla ilgili yayının olan yazarların alandaki yayın sayılarının dağılımında (bkz. Şekil 4) ise büyük bir çoğunluğun (yaklaşık %85’i) tek bir yayına sahip oldukları görülmüştür. Çok az yazarın bu alanda beş veya en fazla altı yayını bulunmaktadır. Bu

durumda birçok yazarın okul müdürüyle ilgili çalışmalarının sınırlı olduğunu göstermektedir. Özellikle alanın gelişimine büyük katkı sağlayan P. Hallinger, C.Schechter ve K.Leithwood gibi yazarların bu alanda çok sayıda çalışma yaptıkları söylenebilir Makale analizinde (bkz. Tablo 4) okul müdürü kavramıyla ilişkili lokal atf sırasına göre en etkili beş makalede müdürün okul etkinliğine ve öğrenci öğrenme sonuçlarına etkisi, müdürün dönüşümcü ve öğretimsel liderliği ve başarılı okul müdürlerinin genel özelliklerinin araştırıldığı görülmüştür (Day ve diğerleri, 2016; Hallinger, 2011; Hallinger ve Heck, 1996; Hallinger ve Heck, 1998; Marks ve Printy, 2003). Okul müdürünün liderliğiyle ilgili yüksek oranda atf alan bu makalelerin eğitim yönetimi ve liderliği literatürünün bilgi tabanının gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Dergi analizinde ise (bkz. Şekil 5) okul müdürü ile ilgili konularda en çok yayın yapılan ilk üç derginin sırasıyla ‘‘Educational Management Administration & Leadership’’, ‘‘Educational Administration Quarterly’’ ve ‘‘Journal of Educational Administration’’ olduğu görülmüştür. Eğitim yönetimi araştırmalarında liderlik araştırmalarının yayınlandığı kaynaklar arasında en fazla yayına yer veren kaynağın ‘‘International Journal of Education Management’’; yine ‘‘School Effectiveness and School Improvement’’ ve ‘‘Educational Administration Quarterly’’ dergilerinin de yüksek etki büyüklüklerinin olduğu vurgulanmaktadır (Gömeç ve Bozkuş, 2021). Aynı şekilde bu dergilerin her birinin eğitim yönetimi ve liderlik alanında çok sayıda yayın kabul ettiği ve etki faktörlerinin yüksek olduğunu bilinmektedir.

Okul müdürü literatürünün sosyal yapısına ilişkin ülkeler arası iş birliğine ilişkin ortak yazar analizi yapılmıştır. Okul müdürü literatürünün sosyal yapısına ilişkin analiz sonuçlarına göre (bkz. Şekil 6) ABD’nin yine bu konuda yapılan yayınlarda diğer ülkelerle büyük bir işbirliği ağının olduğu görülmüştür. En çok yayının ABD’de ortaya çıktığı düşünüldüğünde bu sonuç şaşırtıcı değildir. Bunun aksine ABD’de yapılan çalışmaların büyük bir kısmı kendi içindeki yazarlar ağı içinde ortaya çıkmışken çok azı farklı ülkelerdeki yazarlarla ortaklaşa yapıldığı vurgulanmıştır (Gömeç ve Bozkuş, 2021). Ayrıca kilit bir grup araştırmacı (örneğin, Leitwood, Hallinger, Spillane, Louis, Day, Printy, Barth, Smylie, Harris) özellikle okul liderliği literatürüyle ilgili çalışmalar yapmışlardır (Hallinger ve Kulophas, 2019). Bunun yanı sıra Birleşik Krallık, Avustralya, Çin, Türkiye, Güney Afrika, Hollanda, İspanya, Almanya, Finlandiya, Norveç gibi ülkeler de yayın sayısı ve iş birliği anlamında diğer ülkelere kıyasla öne çıktığı görülmüştür. Okul liderliği literatürü öncelikle ABD ve Birleşik Krallıkta ortaya çıkmış ve diğer birçok ülkeye göre çok daha hızlı gelişmiştir. ABD dışındaki farklı eğitim bağlamlarında yer alan birçok ülkenin kendi arasında işbirliği sayesinde bilgi tabanını geliştirmeye çabaladığı söylenebilir.

Okul müdürü literatürünün kavramsal yapısına ilişkin analizde ise son yıllarda son yıllardaki trend konulara bakılmıştır. Okul müdürü literatüründeki son yıllarda trend olan konuların (bkz. Şekil 7) arabuluculuk, kriz, dijital, stem, pandemi ve covid gibi konuların ön plana çıktığı görülmüştür. Özellikle pandemi döneminde gerçekleşen uzaktan eğitim süreçlerinin bir sonucu olarak kriz, covid, dijital gibi konuların ağırlık kazandığı ifade edilebilir. Bunun yanında okul müdürünün öğrenmeye olan etkisi ve programlama konularının alandaki ilk çalışma konularından olmasına rağmen hala önemini koruduğunu ve çalışmaya devam edildiği söylenebilir. Çünkü eğitimin en önemli amacı öğrenci öğrenme sonuçlarının geliştirilmesi olduğu ifade edilebilir. Bu

bakımdan okul müdürünün dolaylı olarak öğrenci öğrenme sonuçlarındaki etkisi bu alanda en çok araştırılan konu haline geldiği söylenebilir. Okul müdürü literatürünün tematik haritalaması analiz sonuçlarına göre ise (bkz. Şekil 8) “liderlik, öğretmen ve etki” konularının okul müdürü literatürü için kritik öneme sahip ve çok sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür, Eğitim yönetimi ve liderliği alanındaki çalışmaların “öğrenme için liderlik, okul liderliği, okul yönetimi, müdür, değişime öncülük etme, öğretmenleri etkileme, öğretmen liderliği, okul etkililiği ve okul gelişimi, sosyal adalet için liderlik” konularında yoğun olarak çalışıldığını bilinmektedir (Dai ve diğerleri, 2022; Hallinger, 2019; Hallinger ve Kovačević, 2019; Hallinger ve Kovačević, 2021). Bu bağlamda okul müdürü literatüründe bu araştırmanın sonuçlarında ortaya çıkan başlıca konuların müdürün liderliği, öğretmenleri etkileme ve öğrenci öğrenme sonuçlarına etki ve öğretmen liderliği olduğu ifade edilebilir. Ayrıca “performans, iş, davranış, eğitim, öğrenci ve sağlık” konuları da okul müdürü alanında sıklıkla kullanılan konular olmuştur. Bunun dışında okul müdürü alanının ilk ortaya çıktığı zamanlarda birlikte çalışılan “çocuk, ergen ve müdahale” kavramlarıyla ilgili çalışmaların artık başka alanlara kaydığı, “öğretimsel liderlik ve dağıtılmış liderlik” konularının ise gündemdeki önemini kaybettiğini görülmektedir. Genel olarak bu konuların ortaya çıkmasında bölgelerin ve toplumların farklı eğitim bağlamlarındaki ihtiyaçlarına ve eğitim politikalarına dayalı olarak değişkenlik gösterebileceği söylenebilir. Okul müdürü kavramına ilişkin yapılan çalışmalarda yazarların en sık kullanılan anahtar kelimelerin ise “liderlik, eğitim, öğretmenler, etki, performans, algı, öğrenciler ve politika” (bkz. Şekil 9) olduğu görülmüştür. Benzer çalışmalarda ise liderlik, “eğitim liderliği, öğretim liderliği, müdürler, okul liderliği, okullar” gibi anahtar kelimelerin yazarlar tarafından çalışmalarında sıklıkla kullanılmıştır (Dai ve diğerleri, 2022; Gömeç ve Bozkuş, 2021). Yukarıda bahsedildiği gibi okul müdürü literatüründe en öne çıkan kavramların liderlik, etki, öğrenme için liderlik gibi kavramlar olduğu görülmektedir. Sonuç olarak bu araştırma sonuçları okul liderliği literatürüne ilişkin sayısal verilere dayalı genel bir çerçeve çizmektedir ve okul liderliği literatürünün bilimsel resmedilmesi ile alana katkı sunması beklenmektedir. Elbette bu araştırmanın kapsam dışında bıraktığı çalışmalar vardır. Gelecekteki araştırmalar bu araştırma dışında tutulan çalışmaları içerebilir.

Bu araştırmanın bulgularının değerlendirilmesinde bazı sınırlılıkları dikkate alınmalıdır. Çünkü bir araştırmanın alana sağladığı katkı ve geçerliliği veri setindeki kaynakların geneli temsil edebilirliğine bağlı olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın birinci sınırlılığı veri setiyle ilgilidir. Araştırmada 3218 dergi makalesinden oluşan önemli bir veri tabanı içinde konuyla ilgili kitaplar, kitap bölümleri, tezler ve konferans bildirileri ile WoS veri tabanında indekslenmeyen ve İngilizce olmayan makaleler araştırma dışında tutulmuştur. Bu yüzden araştırma okul müdürü kavramıyla oluşturulmuş tüm dergi makalelerini kapsamamaktadır.

Araştırmanın ikinci sınırlılığı kullanılan bibliyometrik analizden kaynaklanmaktadır. Çünkü bibliyometrik bir alanın gözden geçirilmesi ve bilimsel haritalaması gibi olan bir analiz yöntemidir ve araştırma sentezi ve meta analiz gibi geleneksel inceleme yöntemlerinden farklı bir amaca hizmet etmektedir. Bu bilimsel haritalama analiz yöntemi, çalışmaların sonuçlarını sentezlemek yerine bir bilgi tabanının entelektüel yapısını ortaya çıkarmayı amaçlar. Bu nedenle bibliyometrik analiz yöntemi literatürü gözden geçirmek için kullanılan diğer yöntemlerin yerine

kullanılmak için değil, onları tamamlamak için tasarlanmıştır (Hallinger ve Kulophas, 2019). Bu nedenle araştırma sonuçları bu bağlamda değerlendirilmelidir.

Kaynakça

- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Bass, B. M. (1998). Transformational leadership: Industrial, military, and educational impact. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Benoliel, P. (2020). Principals' boundary activities and school violence: The mediating role of school management teams. *Educational Management Administration & Leadership*, 48(2), 286-304.
- Birkle, C., Pendlebury, D. A., Schnell, J., & Adams, J. (2020). Web of Science as a data source for research on scientific and scholarly activity. *Quantitative Science Studies*, 1(1), 363-376.
- Bottoms, G., O'Neill, K., Fry, B., & Hill, D. (2003). *Good principals are the key to successful schools: Six strategies to prepare more good principals*. Southern Regional Education Board
- Bryman, A. (2007). Effective leadership in higher education: A literature review. *Studies in Higher Education*, 32(6), 693-710. <https://doi.org/10.1080/03075070701685114>
- Bush, T. (2018). Preparation and induction for school principals: Global perspectives. *Management in Education*, 32(2), 66-71.
- Bush, T., & Glover, D. (2014). School leadership models: What do we know?. *School Leadership & Management*, 34(5), 553-571.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402.
- Dai, J., Jin, P., Zhu, K., Wang, C., & Wen, L. Systematic Analysis of Research in Educational Management from the Perspective of Bibliometrics and Scientometrics. *Journal of Innovation and Social Science Research*, 9(7), 72-78. DOI: 10.53469/jissr.2022.09(07).16
- Dareh, J. C., Gantner, M. W., Dunlap, K., & Hvizdak, M. (2000). Words from "the trenches": Principals' perspectives on effective school leadership characteristics. *Journal of School Leadership*, 10(1), 69-83.
- Day, C., Gu, Q., & Sammons, P. (2016). The impact of leadership on student outcomes: How successful school leaders use transformational and instructional strategies to make a difference. *Educational administration quarterly*, 52(2), 221-258.
- Ediger, M. (2014). The changing role of the school principal. *College Student Journal*, 48(2), 265-268.
- Eisner, E. W. (2013). What does it mean to say a school is doing well?. *In Curriculum Studies Reader E2* (pp. 296-304). Routledge.
- Evetts, J. (2017). *The sociology of educational ideas*. Routledge.
- Gomec, D., & Bozkus, K. (2021). Leadership in Educational Management Research: The Bibliometric Analysis of the Last 20 Years. *Online Submission*, 61(4), 3-24.

- Gümüş, S., Bellibaş, M. Ş., Esen, M., & Gümüş, E. (2018). A systematic review of studies on leadership models in educational research from 1980 to 2014. *Educational Management Administration & Leadership*, 46(1), 25-48 <https://doi.org/10.1177/1741143216659296>
- Gümüş, S., Bellibaş, M. Ş., Gümüş, E., & Hallinger, P. (2020). Science mapping research on educational leadership and management in Turkey: A bibliometric review of international publications. *School Leadership & Management*, 40(1), 23-44. <https://doi.org/10.1080/13632434.2019.1578737>
- Hale, E. L., & Moorman, H. N. (2003). *Preparing school principals: A national perspective on policy and program innovations*. Institute for Educational Leadership.
- Hallinger, P. (1992). The evolving role of American principals: From managerial to instructional to transformational leaders. *Journal of Educational Administration*, 30(3), 35-48.
- Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 221-239.
- Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: lessons from 40 years of empirical research, *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125-142.
- Hallinger P (2019) Science mapping the knowledge base on educational leadership and management from the emerging regions of Asia, Africa and Latin America, 1965–2018. *Educational Management Administration & Leadership* 48(2), 209-230. <https://doi.org/10.1177/1741143218822772>
- Hallinger, P., & Heck, R. H. (1996). Reassessing the principal's role in school effectiveness: A review of empirical research, 1980-1995. *Educational Administration Quarterly*, 32(1), 5-44.
- Hallinger, P., & Heck, R. H. (1998). Exploring the principal's contribution to school effectiveness: 1980-1995. *School Effectiveness and School Improvement*, 9(2), 157-191.
- Hallinger, P., & Kovačević, J. (2019). A bibliometric review of research on educational administration: Science mapping the literature, 1960 to 2018. *Review of Educational Research*, 89(3), 335-369. <https://doi.org/10.1108/JEA-02-2019-0018>
- Hallinger, P., & Kovačević, J. (2021). Science mapping the knowledge base in educational leadership and management: A longitudinal bibliometric analysis, 1960 to 2018. *Educational Management Administration & Leadership*, 49(1), 5-30. <https://doi.org/10.1177/1741143219859002>
- Hallinger, P., & Kulophas, D. (2019). *The evolving knowledge base on leadership and teacher professional learning: a bibliometric analysis of the literature, 1960-2018*. *Professional Development in Education*, 1–20. doi:10.1080/19415257.2019.162328
- Hallinger, P., Lee, M., & Ko, J. (2014). Exploring the impact of school principals on teacher professional communities in Hong Kong. *Leadership and Policy in Schools*, 13(3), 229-259.
- Hallinger, P., & Murphy, J. F. (1986). The social context of effective schools. *American Journal of Education*, 94(3), 328-355.
- Harris, A. (2020). COVID-19–school leadership in crisis. *Journal of Professional Capital and Community*, 5(3/4), 331-335. <https://doi.org/10.1108/JPCC-06-2020-0045>
- Harris, A., & Jones, M. (2020). COVID 19–school leadership in disruptive times. *School Leadership and Management* 40(4), 243-247. <https://doi.org/10.1080/13632434.2020.1811479>

- Heck, R. H. (1992). Principals' instructional leadership and school performance: Implications for policy development. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 14(1), 21-34.
- Hu, G., Wang, L., Ni, R., & Liu, W. (2020). Which h-index? An exploration within the Web of Science. *Scientometrics*, 123(3), 1225-1233.
- Komalasari, K., Arafat, Y., & Mulyadi, M. (2020). Principal's management competencies in improving the quality of education. *Journal of Social Work and Science Education*, 1(2), 181-193.
- Klusmann, U., Kunter, M., Trautwein, U., Lüdtke, O., & Baumert, J. (2008). Teachers' occupational well-being and quality of instruction: The important role of self-regulatory patterns. *Journal of Educational Psychology*, 100(3), 702.
- Lee, S. W., & Mao, X. (2023). Recruitment and selection of principals: A systematic review. *Educational Management Administration & Leadership*, 51(1), 6-29.
- Lotka, A. J. (1926). The frequency distribution of scientific productivity. *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16(12), 317-323.
- Marks, H. M., & Printy, S. M. (2003). Principal leadership and school performance: An integration of transformational and instructional leadership. *Educational Administration Quarterly*, 39, 370-397.
- Mathibe, I. (2007). The professional development of school principals. *South African Journal of Education*, 27(3), 523-540.
- Matters, N. P. (2005). Future school leaders—who are they And what are they doing? Expect the unexpected. *Australian Center For Educational Studies*, 1-10.
- Murphy, J., & Hallinger, P. (1992). The principalship in an era of transformation. *Journal of Educational Administration*.
- Parks, D., & Barrett, T. (1994). Principals as Leaders of Leaders. *Principal*, 74(2), 11-12.
- Robinson, V. M., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635-674.
- Sahid, A. (2004). The Changing Nature of the Role of Principals in Primary and Junior Secondary Schools in South Australia Following the Introduction Local School Management (Partnerships 21). *International Education Journal*, 4(4), 144-153.
- Salazar, P. (2007). The role of the secondary school leader—The current reality, changing role of the middle level and high school leader: learning from the past—Preparing for the future. *National Association of Secondary School Principals*, 5, 17.
- Shaked, H., & Schechter, C. (2017). School principals as mediating agents in education reforms. *School Leadership & Management*, 37(1-2), 19-37.
- Sharma, U., & Desai, I. (2008). The changing roles and responsibilities of school principals relative to inclusive education. In *Reform, Inclusion and Teacher Education* (pp. 175-190). Routledge.
- Simkins, T. (2005). Leadership in Education: 'What Works' or 'What Makes Sense'?. *Educational Management Administration & Leadership*, 33(1), 9-26.
- Sindhi, S. A. (2013). Creating safe school environment: Role of school principals. *Tibet*

Journal, 38(1-2), 77-89.

Stronge, J. H., & Xu, X. (2021). *Qualities of effective principals*. ASCD.

Tingle, E., Corrales, A., & Peters, M. L. (2019). Leadership development programs: Investing in school principals. *Educational Studies*, 45(1), 1-16.

Vandenberghe, R. (1995). Creative management of a school: A matter of vision and daily interventions. *Journal of Educational Administration*, 33(2), 31-51.

Zee, M., & Koomen, H. M. (2016). Teacher self-efficacy and its effects on classroom processes, student academic adjustment, and teacher well-being: A synthesis of 40 years of research. *Review of Educational Research*, 86(4), 981-1015.

Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472.